

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

A geszti nyílt levél.

— október 10.

Tisza István gróf miniszterelnök geszti levele igazán egy rendszeres örületnek a dokumentuma.

Soha ilyen magyar agyvelőt!

A nemzet magasztos, nagy küzdelme alatt sohase villant meg benne az a gondolat, hogy ő is küzdő honfitársai közé áll. Ellenkezőleg, úgy járt köztünk, mint a pusztulás baljós szelleme. A nyüzgő történelmi tevékenység közt halál angyalaként suhant át politikai szemhatárunkon, valahányszor csak a küzdelem során szerephez jutott. Mikor másokat a király alkotmányosságba vetett rendületlen hit emelt, ő golyóról és akasztófáról hahogott. Később a nemzeti fölbuzdulás fönséges áradatát mérges illúziók okozta részegségnek nevezte. Ugyanez a beteg és torz agyvelő most egy gyászos, irtózatot keltő, szörnyeteg irattal terhelte meg ennek az esztendőnek politikai irodalmát.

Ez az örület valóban rendszert követ.

A magyar országgyűlést szájkosárral megnyomorítani, tönkre silányítani, ma, mikor azt semmi érdek vagy szükség sem paran-

csolja: oly gondolat, amelylyel még a bécsi kamarilla sem mert volna előhozakodni. Tisza István most mégis ezzel állt elő.

Kell-e mondani, hogy ily esztelen gondolatot csakis nyomorék indokok és béna érvek támogathatnak? A terv célja nem lehet más, mint a kormány uralmának és így az általa képviselt politikai irányzatnak a megszilárdítása.

Vajjon ezt a kettős célzést szabad-e, lehet-e alkotmányos államban a nemzet alkotmányos szabadságainak megszorításával szolgálni? Nem szabad, mert a politikai irányok tultengéséi éppen az alkotmányos szabadságok erejében kell hogy megakadályozhassa a nemzet. Tisza István törekvése így közönséges és ezinikus hatalmi önzéssé alacsonyul.

Kell-e mondani, hogy ily alacsony törekvést csakis alacsony indokok és szégyenletes érvekkel lehet támogatni?

Es hát nincsen is más a nyílt levélben?

Ennek a nyílt levélnek a multra visszapiillantó része csak úgy hemzseg a történelmi és közjogi ferdtéstől. Hogy a magyar vezényszóért vívott küzdelem a mondvasznál szenvedélyek, a fékevesztett képviselődésszeszélyes játék volt. Hogy

szentségtörő kezekkel tépáztuk a nemzet legdrágább közkincsét, a tékozló fiu elvakult vakmerőségével dobtuk koczára apáink szent örökségét, a kiegyezést, amelyet őseink vére (!) szerzett meg számunkra. Hogy az uralkodó saját önkéntes elhatározásából adta a katonai reformokat a nemzetnek. Hogy e reformok följánlása mellett óvó, intó szót intézett a nemzethez, kérve-kérve, hogy tartózkodjék a régi gyászos idők (!) elletéteit fölidézhető vitáktól. Hogy a nemzet a kiegyezés után döntő befolyást nyert a külügyek és hadügyek vezetésére. Hogy teljes lett az összhang az uralkodóház hatalmi törekvései és a nemzet politikai céljai között. Hogy a nemzet ezért azt az árt fizette, hogy a királyra bizta a hadsereg nyelvének meghatározását s hogy a magyar vezényszó megvalósítását azon időre halasztotta el, amidőn a fejedelem szabad elhatározásából, önként fogja elrendelni azt. — Hogy Mátyás óta nem volt soha a magyarnak ennyi joga, ennyi szabadsága. Hogy az ország tulnyomó többsége megnyugvással fogadta a Tisza-kormány által hozott megoldást.

Elég talán ennyi szemelvény

A lakkezipő.

(W. Nissen, Páris.)

Egy nagy társaságban véletlenül egy nagyon érdekes emberrel akadtam össze.

Étkezés után nagyon megkívántam egy szivart. Az asztalnál szomszédóm tele beszélt a fülemet irodalomtörténettel, hogy tehát újra meg ne fogjon, egy sötét fülkébe vonultam vissza. De már akkor volt ott egy ember.

Karos székben ült, s maga elé bámult. Valami költőnek tartottam, aki elmenekült az emberről. Nem akartam zavarni, de mielőtt távozhattam volna, bemutatta magát: K. Rudolf, mathematikus. Beszédbe ereszkedtünk, lassanként kitudtam magánviszonyait, s azt, hogy nagyon csekély jövedelme van. Gondoltam, hogy társasági félszükségtől, félénkségtől vonult félre. Az a tapasztalatom ugyanis, hogy akiknek kevés pénz van a zsebükben, azok mindig nagyon félénkek.

Hogy bizalmát megnyerjem, így szóltam hozzá:

— Roppant kómikus elnézni ezeket az embereket, hogy mily büszkék arra, hogy

otthon halommal áll az aranyuk. Az emberek annak a rögeszmének rabjai, hogy értékük a pénzük szaporodásával nő. Voltaképpen pedig csak a hatalmuk nő. A hatalmuk? Kolosszális!... Végre is az ember a fő, mondtam, s nem a külsőség.

— Látom, hogy ön mélyen érző lélek, mondtá, s hogy sokat gondolkozott az életéről. Azt azonban mondhatom önnek, hogy ami az ön bölcseségének értékét illeti, az egyenlő a zérussal.

— Pardon, uram!

— Egyenlő a zérussal, legalább a mi napjainkban. A tegnapiéitól és a holnaputánról pedig csak nem fog egy intelligens ember sem filozofálni. Az ön szavai érvényesek lehetnek talán a boldogult hellének idejében, akik egy darabból való tunikát viseltek, s hozzá sarut. S ismét érvényesek lesznek talán ezer esztendő múlva, mikor ismét tunikát fognak viselni és szandált. Vagyis nem én vagy ön fogjuk ezeket viselni, hanem az ősunokáink ősunokái.

— De mi köze a tunikának az életbölcseséghez?

— Hígyje meg, sok köze. A mai ember teljesen kisiklott az élet helyes útjáról. Füttyölök a kultura külsőségeire, ha nem

tartanak lépést a belső kulturával, ha egyéniségünk elapadodik mellette. Miben állt a régi görögök nagysága? Abban, hogy életük egységes stíl szerint alakult, hogy nem máltott szét ezerféle részletekben, s világosan át tudták tekinteni a horizontot. Képesek vagyunk mi arra?

— Ez most nem is lehetséges, mert a mi horizontunk jóval nagyobb is.

— Ugyan ne mondja! Valaki talán fölfutta ezt a földgömböt? Vagy hogy képzele? Nem, nem — a tengerek nem lettek mélyebbek, a hegyek nem lettek magasabbak azóta. Csak a hegyek és tengerek közt nyüzsgnek oly dolgok, melyek közt nagyobbára iránytű nélkül tévelygünk. Képzeld csak el, Pythagoras óta mennyi mindenfélét hajtottunk az ember szolgálatába. Sokkal többet, mint amennyire szüksége van. A gépek lassanként féltelmetes hatalommá váltak, melyek alkotójuk ellen sokszor föllázadtak. Ismertem egy urat, kit nem hagyott nyugodni az a gondolat, hogy a körvillamos-vasut folyton a város körül szaladgál. Ahányszor csak ideje volt, mindig fölhasználta ezt a csodálatos alkalmat s teljesen céltalanul bekalandozta rajta a város környékét. Többé-kevésbé eklektikus

MODERN GŐZMOSODA

Debreczen, Széchenyi-utca 42. — Telefon. — Gyűjtő-kocsi.

is. Ahány állítás: annyi fordítás és valótlanosság. De még ezek közül is kirírnak pl. az olyan vaskos valótlanosságok, hogy az uralkodó saját önkéntes elhatározásából adta a nemzetnek a katonai reformokat, hogy a klopi-i hadiparancs kéréskérő, óvó, intő szó, a 48-49 iki szabadságharc pedig gyászos idő volt s legfőként, hogy a nemzet a kiegyezésben a királyra bízta a hadsereg nyelvének meghatározását s e tekintetben várni fog addig, míg a fejedelem önként nem teljesíti ezt a kívánságát.

Hát a nyitlenség érdemi része? Ez még amannál is rosszabb. Az obstrukciónál úgy emlékezik meg, mint a rombolás vad anarkiájáról. A gyűlölet szilaj hangján ír egy újabb obstrukció lehetőségéről, holott az talán alkotmányunkat, nemzeti fönmaradásunkat mentheti meg. Az országgyűlésről, amely elvégre is fölötte hatósága, amelyen a népfenség glóriája ragyog, úgy szól, mintha az botránys politikai kalandorok és zavarosban halászó gyűlevész egzisztenciák aziluma volna.

Ha akárkinek szabad ily bírálatot mondani a magyar országgyűlésről: a miniszterelnöknek még akkor sem szabad.

Es az obstrukció!

Hát nem Tisza István gróf volt az, aki tavaly a főrendiházban rámutatott az obstrukció nagynak és értékesnek jelzett vívmányaira s nem ő jelentette e ki, hogy a Kossuth-pártnak nincs oka szé-

gyelni az obstrukciót, mert azért nemcsak eredeti czélját töltötte be, hanem ezt még vívmányokkal is tetézte?

Es ha az obstrukciónak érdeme és sikere a reformok kivívása, az uralkodó önkéntes jószántából való-lók-e azok?

Az örület rendszeres, de képzetelei, érvei nem ebből a világból valók.

Ily kishitű és önző lélek nem való még kisebb társaság élére sem, nemhogy egy előretörő nemzeti állam vezetésére volna hivatása.

Tisza István grófot sürgősen el kell távolítani az ügyek éléről az ország, a dinasztia s a nemzet lelki épésége érdekében.

sz. a.

A tüdőszanatoriumokról.

Irta: Lukács György főispán.

— október 10.

Hazánkban 70-75 ezer ember pusztul el évente tüdővészben. Tehát az összes halálozások egy nyolczadrészt teszi ki a tüdővész pusztítása. A tüdővész egymaga kétszer annyi életet ragad el évente, mint az összes többi fertőző betegség (tifusz, vörheny, difteritisz, himlő stb) együttvéve.

Ezek az áldozatok átlag hat nyolcz éven keresztül szynlődnek, amíg megválja őket szenvedésüktől a halál. Állandóan félmillió tehát a tüdővész betegek száma szegény hazánkban! Ennek a félmillió embernek egyharmada teljesen munkaképtelen, kétharmada nagyon korlátolt munkabírással

rendelkezik. Tessék kiszámítani, mennyi keresmény, mennyi munkabér megy veszendőbe. És tessék hozzászámítani ehhez azt is, hogy eme pusztuló áldozatok ápolása, gondozása, mennyi munkaerőt köt le, mely különben produktív munkát végezne. Sok-sok millió megy veszendőbe, sok-sok érték kallódik el.

De ez az éremek csak egyik oldala. Az ellenoldalon ott van a sok szenvedés, sok köny és sóhaj, amit a kór okoz, meg az a szivettépő keserűség, mely az elhagyottak a gondozásra szoruló lelkében halmozódik föl, akik mellől időelött kihal az eltartó, a kenyérkereső, a támasz.

Szülők keserve, hitvesek zokogása gyermekek kétségbeesése: óh semmi sem oly változatos, semmi sem oly káprázatosan sokoldalú, melyeket a tüdővész idéz elő.

Szabad-e közönnnyel túrnunk, hogy ezt a kevés magyart ily kétségbeesetten tizedelje egy kór, amelylyel pedig meg tudunk küzdeni?

A tudomány rég kimutatta, hogy a tüdővést biztosan lehet gyógyítani, csak idejekorán kell hozzáfogni.

A szanatoriumokban nemcsak sikerrel gyógyítják az idejében fölvetett tüdővész beteget, hanem — ami a közvetlen gyógyításnál még nagyobb jelentőséggel bír, — mindenki, aki onnan kikerül, föl- esküdt katonája és buzgó apostola azoknak az okos életrevaló szabályoknak, melyek megtartásával egészségünket megőrizhetjük és a tovább ragályozást megátolhatjuk. A szanatoriumok utján tehát az egészség megbecsülésének, az e végből való okosan élésnek szellemét igazán gyakorlati eredménnyel ültethetjük át a társadalomba.

A tüdővész betegek szanatoriumi

példákkal lépten-nyomon találkozhatik. Ha a technika vívmányaira, a telefonra és a villamos lámpára gondolunk, keblünk dagad a büszkeségtől. A lényeg azonban nem a telefon, hanem az a sok ostobaság, amit belebeszélnek s az a sok félszegség, amit a villamos lámpa megvilágít.

De ki látja meg azt, hogy a mi benső életünk arányban áll-e a villamlámpa külső fényével! Szóval: a tulajdonképpeni ember melléke s az a kabát a fő, melyet visel.

— Ez csak szimbolikusan értendő, holott ön az előbb tényleg a ruházatról beszélt...

— Ne szakítson kérem félbe. Mint ön most hallott, abból következik, hogy szentimentalizmus azt mondani, hogy nem az a fő, hogy minek látszik az ember, hanem, hogy tényleg mi. A mai társadalomban, mikor az érdekek kölcsönösen annyira össze vannak szövődve, hogy egy ember sem tengetheti az életét a másik nélkül, az ember egyszerűen kénytelen lehet soknak látszani, hogy lehető nagy rangot foglaljon el embertársai szemében. Nagyon szép, ha valaki azt érzi, hogy ér valamit, de hogy ezt az érzést mások jelenlétében is nek-e veszítsük, ide roppant sok külső feltétele el nek kell megfelelnünk.

Azt csak meg fogja engedni, hogy mi inkább üres gyomorral jelenünk meg a társaságban, mint ingujjban. De a föllépésének biztossága, mások jelenlétében való viselkedése is nem az ön egyéniségén alapul, hanem az ön többé-kevésbé előnyös külsejének az öntudatán. Egy sötára készülő ember legalább is 25 különféle tárgyat visz magán és magával. Képzelve el, hogy évente mennyibe kerül ez a 25 tárgy, a mai időben, mikor a kenyérért való küzdelem oly hallatlan formákat öltött.

Nézzem például engem. Én karrierem érdekében kénytelen vagyok sokat forgolódni emberek közt s társaságba járni, holott jóvedelmem az életfontartásra is alig elég. Ugy hogy szinte lehetetlenség mindig kifogástalanul „equipirozva” lennem. Most kerítettek nagy költséggel egy elegáns fekete kabátot, de viszont a czilinderemnek a formája ósdi. Ha azután czilindert keritek, akkorára a lakkezipőmnek a sarka megy félre, — mint ahogy ime láthatja is. Ha ezt akarom kijavíttatni akkorára nagyobb szükség lesz a kabátomra, új se'yemmel béleltetni. Mert az ember a lábát elrejtetheti az asztal alá, de a fejét nem.

Azt hiszi, hogy ez az ügy banális? Ellenkezőleg, most kezd mély lenni.

Mert nézze csak. Az Isten az embert a saját képmására teremtetten, ugy-e? Ha az ember csak némileg is tökéletesedik. Istent mindjárt megtagadni kezdi, mert fölöslegesnek tartja. Az ember viszont a maga képére alkotta meg a ruházatát s most — figyeljen ide — megkezdődik a bosszú nemezis. A ruhadarabok emancipálják magukat, saját felelősségükre külön életet folytatnak s az ember a saját maga alkotása előtt quantitá negligablának érzi magát.

Mondja csak lelkem, nem tért ön ki még nő elől azért mert esetleg félszeg szabásu kabát volt önön? Gondolta talán magában: az én lelkem vágyik azon nő lelke után s mégis elkerülte, mert érezte, hogy abban a kabátban nem tudna hozzá ugy szólani, minni ahogy szeretne...

Ez utóbbi szavakat az én matematikusom halkán mondá s szeméből sajátosság gyámoltalanság tükröződött. Pár pillanatnyi szünet után így folytatá:

— Bocsásson meg, ha poétikus találnék lenni, vagy éppen szentimentális, amint ön mondaná. De több esetet tudnék önnek felsorolni, mikor ily körülmények közt a saját benső hangomat meg kellett tá adnom. Szinte megszámlálhatatlan, hogy hányszor teszi le a sors a döntést a saját kezünkbe. Kevés ember van köztünk, aki az ősi nyomokon járni.

Csavarjuk le sarkunkról a kultúra műlábát s nőjjünk nagyra husból és vérből.

Erre azonban csak egyetlen mód van: kényszerűen kell behozni az egyszerű görög tunikára emlékeztető reformruhát. Hordjunk egyszerű, kényelmes tunikát, mint a régi görögök s hozzá vénytelen szandált.

A lábaira tekintett s azután sóhajta mondá:

— Bizony, sarut. Ennél nem vetemedik meg a lakkbőr. Mert tudni kell uram, hogy az imént ismét tragédia játszódott le az életemben. Ezelőtt egy órával kotillonra kértem föl egy hölgyet, akit imágozok. De micsoda förlt gondolat ily czipőben táncolni kotillont?

Elrejtőttem ide. Ama hölgy pedig többé egy szóra sem fog engem érdemesíteni ezért a neveléséért. Lehet, hogy a szerencsésnek és boldogságnak talán egy végtelen hosszú lánczát szakítottam szét...

Visszamentünk a terembe. Emberem lehetőleg a sötét szőnyegeket kereste s a butorok által vetett árnyékokot. Azt tanácsoltam neki, mondja meg annak a hölgynek, hogy hirtelen rosszul lett, vagy másképp üsse helyre a dolgot.

— Éhhez nagyon is világos a terem, — sehol nincs egy esztal, mely alá eldughatom a czipőmet.

kezelésének ügyére először a kiváló tudós és emberbarát: Korányi Frigyes hívta föl nyomatókészen a magyar társadalom figyelmét és áldozatkészségét. Lelkes agitációs-jának eredménye gyanánt áll és működik az Erzsébet szanatórium, ez a mintaszerűen berendezett intézet.

De mi ez az egy intézet azzal az általános nagy veszedelemmel, azzal az állandó nagy emberadóval szemben, melynek arányaihoz képest a háboru pusztításait majdnem kicsinyeseknek nevezhetnők?

A magyar hazának pedig szüksége van minden fiára, kiváltképpen azokra, akik java munkabíró korokban produktív tagjai nemzetünknek. Már pedig a tüdővész legsűrűbben éppen ezeknek a sorából szedi áldozatait.

Nemcsak emberieségi, hanem hazafiai kötelességünk tehát, hogy erélyesen felvegyük a harcot minden vonalon, azzal a nemzeti veszedelemmel.

Legégetőbb a baj a magyar Alföldön, ahol legirgalmatlanabbul pusztít a tüdővész. Szervezkedtünk tehát a mi jó magyar népünk megmentésére és 1901. évi december hónapban, a népszerű magyar királyi herceg József ő fensége védnöksége alatt egyesületet alakítottunk, amelynek célja az, hogy szegénysorsu tüdővész betegek részére népszanatóriumokat létesítsen szerte az országban.

Van már kész tervünk is, a népszanatóriumok normál-típusa, melyet kiváló megalkotója Czigler Győző műegyetemi tanár, az ügy iránt érzett nemcsak lelkesedéssel ajándéka készített nekünk.

Am még mindig nincs annyi tőkénk, hogy építhetnénk. De hisszük, hogy az első népszanatórium felépítéséhez szükséges összeget mihamarább megszerezjük, ha megsegít a magyar, hazafias társadalom és sorsjátékunkat, melynek nyeresi esélyei is igen kedvezőek, felkarolja.

Nehéz napokat ér a magyar közönség. És a tüdőbetegek megmentésére bizvást lesz egy koronája. És minden egyes fillér egy nagy nemzeti célra fordítatik; emellett az áldozatkész közönség, Fortuna istenasszony kedvezése folytán, értékes nyereséményhez juthat.

Mentsük meg a tüdőbetegeket!

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Hétfő, okt. 10. Mikádó. (Operett.) „B“ bérlet.
Kedd, okt. 11. Bizáncz. (Szinmü, másodsor.) „C“ bérlet.
Szerda, okt. 12. Mikádó. (Operett.) „A“ bérlet.
Csütörtök, okt. 13. Bizáncz. (Szinmü; harmadsor.) „B“ bérlet.
Péntek, okt. 14. Fatinica. (Operett.) „C“ bérlet.
Szombat, okt. 15. Bizáncz. (Szinmü, negyedsor.) „A“ bérlet.

Vasárnap, okt. 16. d. u. Vasgyáros. (Szinmü); este Bizáncz. (Operett, először.)

Eleven ördög. Szombat este Konti Józsefnek, a jeles magyar operette írónak pajzán zenéjü művét, az Eleven ördögöt adták. A mű legtöbb zeneszáma már átment a köztudatba és azért még most is szépnak találjuk. Az előadás a jobbakk közé tartozott. Rózsa Lili a czimszerepben, Sugár a kikapós szabóné és Krémerné Hermine szerepében sok elismerésre méltót nyújtottak. A 2-ik felvonás trióját meg kellett ismételni. Faragó, Krémer és Szilágyi gondoskodtak állandó derültségről s ebben Havasi Szidi segített nekik. A színház csaknem teljesen megtelt s a közönség meglepéssel élvezte a szép zenéjü operette bohóságait.

Bizáncz.

— Szinmü 3 felvonásban. Irta Hercege Ferencz. Először adták a debreczeni szinbázban 1904 október 9-én. —

Az újabbkori magyar elbeszélő irodalom és a szinműirodalom Hercege Ferencz nevével egybe van forrva. Az elbeszélő irodalom terén épüv hirt, dicsőséget szerzett nevének, mint a szinműirodalomban. A szinműirodalomban a „Dolovai nábob leánya“ szinműve, a „Három testőr“, a „Gyurkovics leányok“ cz. vigjátéka az első szinműírók közé emelték.

Legújabb alkotása „Bizáncz“, Hercege Ferencznek újabb dicsőséget szerzett. Hercege Ferencz Bizáncza felülmúlja eddigi alkotásait s aki látja e nagyszabású művet, nem csodálkozhatik azon a szenzációs sikeren, melyet „Bizáncz“ az ország első műintézetében aratott.

Mesteri alkotás „Bizáncz“, — mely kortörténeti szempontból is nagy becsesei bir.

„Minden nemzet akkor hal meg, ha megásta a maga sírját és amely nemzet nem okul Bizáncz szörnyű példájából, az megérelt a végső pusztulásra“.

Ezeket a jelentős s örök igazságot tartalmazó szavakat adja Hercege Ferencz Giovanni zsoldos kapitány szájába. Ebben a pár sorban kifejezi szerző „Bizáncz“ egész tartalmát és cselekményét és bárha a darab tárgya nem a magyar történelemből van merítve, mégis mintha a szerző saját nemzetének, a magyarnak mintegy intő példát s figyelmeztetést irta volna meg a „Bizáncz“-ot.

Egyes alakjai is szinte a magyar történelem kiváló nagyjaira emlékeztetnek. Konstantin császár jelleme fanségesen tárul elénk. Jellemes, büszke, megalkuvásra képtelen férfit állít elénk a szerző. Egyet ösmer csak: a hazaszeretetet és a rajongást, ragaszkodást, szeretetet népe, nemzete iránt.

Mind ezt Hercege Ferencz oly meggyőző igazsággal, oly ékes nyelvezettel dolgozta fel, amely egyesítve a szinpadi technika virtuozitásával, kell, hogy lekösse a figyelmet és magával ragadja, felmelegítse a szemlélet.

A cselekvés egységes, a jelenetek gyorsan és természetesen folynak egymásból.

A darab tartalma is meggyőző erről a nézőt. Ime:

A darab a keresztény Bizáncznak utolsó napjait mutatja be. Mindenki készül a török invázióra. Konstantin császár a genovai zsoldosokkal kzd a várfalakon, ezalatt Iréne császárné szerelmes levelet ír a szultánnak, aki szerelmét kívánja, megbizva udvarhölgyét, hogy a császárt mérgezze meg, a nemesség összeesküszik, hogy

fogságba ejti a Konstantint, aki oktalan ellenállásával megharagítja a nagy Mohamedet.

A török szultán követséget küld. Híre jár, hogy fegyverszünetet kér, mert másutt volna dolga, elunta a sikertelen ostromot és Hunyadi János is közeledik főmentő sereggel. Erre a híre nagyra nő a császár táborá, felesége is melléje áll és nem engedi, hogy megigya a mérgeppoharat. A dicsőség azonban nem tart soká, a török követség gögősen csak kegyelmet ajánl, szabad elvonulást biztosítván a császárnak s mindenkinek, aki vele menni akar.

A nemesség, a papság, a nép sorban cserbenhagyja Konstantint. A császárné is leteszi koronáját. Ő csak császárnak lehet a felesége s azé lesz, aki ezután ül a trónra. Csak egy ismeretlen leány marad hű hozzá, aki eddig fiuruhában követte harczról-harczra. Ennek a fejére teszi most a koronát s egyben felséges gondolata támad: nem engedi: hogy dicső bizánczi népe becsületlenül szétzüljön, magával kényszeríti a halálba. Követeli a követségbe jött Achmed hercege fejét, tudván, hogy a szultán bosszujá ezután nem ismer határt. Bizánczi ember élve nem szabadul.

Konstantin utóljára kivonul a várfalakra a genovai zsoldos sereggel. A palotában pedig a császárnéval az élén, mindenki készül a szultán fogadására. Jön a rémült hír, hogy a papokat, akik beeresztették a janicsárokat, halomra ölik, Konstantin császár elesett s vele a császárné. Nem értik, hogy ez miként lehetséges. Az ismeretlen leány, a császári koronával a fején, megosztotta urával a halált s a két tetemet a bős Mohamed végighurcolja a városon és hekatombákba öleti a népet. A császári palotában is minden oszlop mögül kibukkan egy-egy bakó s a megremült társaságra emeli pallosát.

A nagy Konstantin terve sikerült: népe a halálé lett, hogy megmeneküljön a gyalázattól.

Ez rövid foglalatja Hercege Ferencz „Bizáncz“-ának.

A darab nálunk is fényes sikert aratott. A közönség, mely a nézőteret a bérlet-szünet daczára egészen megtöltötte — fokozott figyelemmel hallgatta az előadást, amely sajna, nem állott azon a nívón, melyet a darab méltán megérdemelt volna.

A „Bizáncz“ oly nagyszabású, mesteri mű, hogy lehetetlen elképzelni még a legkisebb szerepet is kardalosok kezében. Nem nagy szerepeket bíztak ugyan rájuk, de ezek a jelentéktelenekek látszó, pár szóból álló szerepek oly szoros összefüggésben állanak az egész művel, hogy e pár szónak minden érzés, felfogás nélküli egyszerű elmondása csak rovására lehet a darab sikerének és magának az összjátékknak. Minden szerepet elsőrendű, kiváló tagoknak kellene játszani, de oly sok az ilyen szerep, annyi a darab szereplője, hogy ilyesmit nemcsak Debreczenben, de más vidéki szinpadon sem lehet megvalósítani.

A vontatottság és a fent jelzett körülmény okozta a t, hogy a közönséget az első felvonás teljesen hidegen hagyta, csak később ragadta meg figyelmét a darab szépsége és lassan melegedett fel.

A betanítás sem volt kellőképp előkészítve. A rendezőnek arra is kell ügyelni, gondolni, — ha lelkiismeretesen áttanulmányozta a darabot, — hogy például mint azt a 3-ik felvonás végén láttuk, egy olyan nagy tömeg, amely tudja, hogy néhány percz múlva a legkegyetlenebb módon irtja ki a feidühöd ellenség, nem tanusíthat olyan magatartást. Az élet ösztön, az élet-hez való ragaszkodás és a haláltól való rettegetés — különösen mikor a tömegben sok a gyöngéd nem is — nemcsak nyug-

Történetes és egyéb kölcsönöket Hartstein Kalman Debrecen.
a legelőnyösebb feltételek mellett jelzalog kölcsön irodája Piac-utca 38 szám.

talanságot, de a legnagyobb fokú igaztosságot, rettegést kelti, — de ennek még nyomát sem észleltük.

A szereplők közül **Palágyi** (Konstantin császár) kiváló és a legbiztosabb előismerésre méltó alakítást produkált.

Sebestyén Géza (Giovanni zsoldos kapitány) lelke egész hévét beleöntötte szerepébe és játékának értéke még inkább emelkedett volna, ha heve némelykor nem ragadja el.

Kiváló figyelmet érdemelt még a férfiszereplők közül **Faragó Ödön** (török követ) kisebb szerepében, amelyet sok közvetlenséggel, igaz érzéssel játszott meg.

A női szereplők közül **Jeszenszky** tűnt ki untadatos játékával; még **Menszáros Margit** művészi alakítása vált ki a keretből.

Az előadásra rendkívül zavarólag hatott a karzat zajongása, aminek hatását mindenestre a színpadon is érezték.

Bizánc második előadása kedden lesz.

L. J.

NAPI HIREK.

— **Mikor lesz a közgyűlés?** Az október havi közgyűlés határnapját most már végkép megállapították. A közgyűlés e hó 19-én, szerda délután és a következő napjain lesz.

— **A főispán üdvözlése.** A ma délelőtt tartott teljes tanácsülés megkezdése előtt Kovács József polgármester szívélyes szavakkal üdvözölte tanácsülésen elnöklő Domahidy Elemér főispánt abból az alkalomból, hogy visszatért amerikai utjáról és ismét megkezdte hivatalos működését. Kérte a főispánt, hogy utjában szerzett tapasztalatait érvényesítse a város fejlődése, felvirágoztatása érdekében. Domahidy Elemér főispán köszönte a váratlan kellemes üdvözlést és kijelentette, hogy a szerzett tapasztalatokat városa jövő fejlődése érdekében fel fogja használni. Ezután megkezdődött a tanácsülés.

— **A zenede segélye.** A zenede a várostól 4000 korona rendes évi segélyt kap. A zenede most azt kéri a várostól, emelje fel az évi segélyt 8000 koronára. A tanács azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a segélyt 5000 koronára emelje fel.

— **A főispán lemondása.** A városi közgyűlés Domahidy Elemér főispánt a szervezeti bizottság átdolgozására kiküldött bizottság elnökéül megválasztotta. A főispán erről a tisztségéről lemondott. A tanács a lemondást a közgyűlés elé terjeszti és ugyanakkor javasolja, hogy kérjék meg a főispánt, vonja vissza lemondását és maradjon meg továbbra is a bizottság elnökének. A főispán még Amerikába utazása előtt lemondott az elnökségről, azazal indokolva, hogy hosszabb ideig tartó utra megy és az a fontos bizottság működését az ő távollétével nem szeretné megakasztani.

— **A kórházi bizottság ülése.** A kórházi bizottság ma délután 4 órakor Körner Adolf tanácsnok elnöklésével ülést tart, melyen a kórház ruhaneműinek szállítására beérkezett ajánlatokat bontják fel.

— **Zichy Géza gróf hangversenye Szoboszlón.** Zichy Géza gróf a világhírű zongoraművész és zeneköltő e hó 23-án Hajduszoboszlón hangversenyt rendez. Szoboszló város közönsége nagyszabású előadásokat tesz a kiváló férfiu fogadtatására. A hangverseny a Pavillon nagytermében lesz és a gróf „Nemó” című operájának egyes részleteit adja elő. A hangversenyen közreműködnek még P. Nagy Zoltán zenetanár, dr., Balthazár Dezső esperes szavalattal és ezenkívül egy élőképet mu-

tatnak be, melyben részt vesznek Lengyel Irma, Hatay Margit, Striss Ilona, Oláh Piroška, Gaszner Agicza és Rózsika, Czeglédy Piroška, Szederimszky Mártha. A hangverseny iránt Szoboszlón általános az érdeklődés.

— **A belügyminiszter és a debreczeni egyetem.** A város törvényhatósági bizottsága, hogy a debreczeni egyetem felállítását mielőbb megvalósíthassa, már régebben elhatározta, hogy két bölcsészeti tanszéket állít fel és erre a célra 200,000 koronás alapítványt tett, olyformán, hogy az alapítványnak 5%-os kamata, évi 10,000 korona minden évben a költségvetésbe felvételűk. A közgyűlés határozatát a tanács felterjesztette a belügyminiszterhez. A miniszter leirata nemrég érkezett le és a miniszter jóváhagyta a közgyűlés határozatát. A tanács ennek alapján utasította a főszámvevőt, hogy ezután minden évben vegye fel a költségvetésbe a 10,000 koronát.

— **A közgyűlés előkészítése.** A városi tanács ma délelőtt Domahidy Elemér főispán elnöklésével teljes ülést tartott, melyen a közgyűlés tárgyait készítették elő.

— **Beke Imre nyugdíjazása.** Debreczen város egyik legrégebbi tisztviselője Beke Imre kiadó nyugalomba vonul. Majdnem négy évtizedig állott a város szolgálatában a rendkívüli szorgalmával, pontosságával, a közönséggel szemben tanúsított előzékenységgel nemcsak felebbvalói, hivatalársai bizalmát, szeretetét szerezte meg, de a nagyközönség elismerését is. Mintaképe volt a pontos, lelkiismeretes és kötelességtudó tisztviselőnek, ki mint hivatalfőnök is az alája rendeltékkel atyailag, humanusan bánt. Az e hóban tartandó közgyűlés elé kerül Beke Imre nyugdíjazási kérvénye és a közgyűlés bizonyára érdemeinek elismerése mellett adja meg neki a nyugdíjat, melyet egy példás, munkás élet után méltán rászolgált.

— **Pénztárvizsgálat a világlátási vállalatnál.** Oláh Károly tanácsnok, Bechert Manó a világlátási bizottság tagja és Papp József számtiszt szombaton váratlan pénztárvizsgálatot tartottak a világlátási vállalatnál. A vizsgáló bizottság mindent rendben talált.

— **Megüresedett tisztviselői állások.** Az e hó 19-én tartandó városi közgyűlésen négy tisztviselői állást töltenek be választás utján. Ekkor választanak gyám-pénztári ellenőrt, szállásbiztost, egy irodatisztet és egy írnot.

— **Esküvő.** Kertész Miklós, a Kölcsonös Segélyző Egylet tisztviselője, e hó 18-án tartja esküvőjét Nagylétán Leitner Mór kedves leányával Sáríkával.

— **Egy derék iparos halála.** Nemcsak az iparos körökre, de Debreczen társadalmának nagy részére lesújtólag hatott az a hír, hogy Szedlák József meghalt. Szedlák egyike volt a város legintelligensebb, legmunkásabb és legrégebbi iparosainak. Az ipartestület és az iparos egyetek létesítésében tetemes része van Szedlákknak, ki amellett, hogy munkászerető, dolgozó ember volt, szíven viselte iparostársai érdekeit és éveken elszórt tisztségében volt azzal, hogy az iparosok munkája csak úgy nyerhet teljes méltánylást, ha vállvetve, kezefogva dolgoznak. Az iparosok halálából Szedlákot ipartestületi előjárásági tagnak választották meg, mely tisztségtől csak a legutóbbi időkben vált meg. Tagja volt az ipartestületi hitelszövetkezet és az iparos ifjak ön-

képzőkörre igazgatóságának, az iparos körök pedig pénztárnoka. Ezek az egyesületek ma délután 6 órakor az ipartestület tanács-termében ülést tartanak, mely ülésen a temetési módokat beszélik meg. Szedlák József halála iránt a részvét városzerte általános.

— **Ábrányi Kornél siremléke.** Ábrányi Kornél siremlékének alapja jávára december 5-én fényes hangverseny lesz a Bika dísztermében. A hangverseny műsorán közreműködik W. Krammer Teréz, a magyar kir. Dalszínház tagja is. Az ünnep előkészítő-bizottság budapesti központja e héten állapítja meg a teljes programot.

— **Iparváltások és megszüntetések.** Október hónap első napja óta ipart váltottak Debreczenben: Kovács Gyula magyar szabó, Nagy Istvánné hentes, özv. Friedvalszky Rezsóné borbély, Koch Testvérek férfiszabók, Klein Adolf férfiszabó. Iparukat megszüntették Nagy István hentes, Várdi Károly közműves, Tóth Lajos csizmadia, Imre Sándor férfiszabó.

— **Békéltetés.** Az ipartestületi békéltető bizottság 14-én pénteken, délután 4 órakor Vejéssy Béla rendőrfogalmazó elnöklése alatt ülést tart.

— **Adakozás.** Deák Istvánné a siketnémák iskolájának 5 koronát, a Jóteknony Nőegyletnek pedig 4 koronát adományozott.

— **Mézeskalácsosok gyűlése.** A debreczeni mézeskalácsosok szerdán, 12-én délután ülést tartanak az ipartestületen. Ezen az ülésen az utcazi árusításról tanácskoznak. Ugyanis a Vecsey-ház előtti gyűmölcs piac volt a mézeskalácsosok eddigi árulóhelye, de itt alig árultak valamit. Nálunk Debreczenben pedig ez olyannyira kifejlődött iparág, hogy nem elégedhetnek meg a mézeskalácsosok csupán a vásári árulással. Kérték tehát a várost, hogy a forgalmasabb utcákon árulhassanak olyanformán, hogy az árulási helyet minden héten megcseréljék. A tanács helyet adott a mézeskalácsosok kérelmének és megengedte a forgalmasabb utcákon való árulást, csak arra utasította a kérelmezőket, hogy az árulás sorrendje és a sátrak alakja iránt tegyenek előterjesztést a városi tanácsnak. Ezt fogják tárgyalni a mézeskalácsosok a szerdai ülésükön, melyen jelen lesz a városi főmérnök is, ki utba igazítást ad a sátrak helye és alakja iránt.

— **Razzia.** A rendőrség a csendőrséggel karöltve szombaton éjjel egy a kül, mint a belterületen razziát tartott. A razzia Mile Pál rendőrfogalmazó vezetésével 11 órakor kezdődött. A várost kerületenként járták be és egész éjjel szállították fel a gyanus alakokat. Hajnali 4 óráig bekísértek 38 gyanus alakot. Tegnap a csendőrség a külterületen folytatta a razziát, melynek eredményeként 10 embert hoztak be, akiknek sem lakásuk, sem foglalkozásuk nincs. A múlt vásári razzia 64 foglya után határozottan eredmény, hogy a mostani vásárra csak 38 kétése egzisztencia jött Debreczenbe.

— **Megvesztegette a rendőrt.** A Hatvan utcai vasúti állomáson Jecs Antal házmesterné zsebéből akarta kioperálni Nagy György cigány a pénztárcáját, de Jecs megmarkolta a zsebében kotorászó kezét és a cigányt átadta a rendőrnek. A 63. számú rendőr felkísérte a cigányt a központra, utközben azonban odalopódzott mellé Rafael Róza, kivel Nagy vadházasságban él és a rendőr kezébe egy két koronás pénzdarábot nyomott, hogy férjét eressze szabadon. A derék rendőr erre Rafael Rózát is bekísérte és megvesztegetés miatt feljelentette. Nagy ellen lopási kísérlet miatt folyik az eljárás.

— **Találtak egy tarka fajkutyát és egy pénzes tárczát.** Igazolt tulajdonosuk a bűnügyi osztálynál vehetik birtokukba jogos tulajdonukat.

A József főherceg szanatórium Egyesület jótékonykezélsű sorsjátéka iránt országsszerte nagy az érdeklődés. — Régen volt sorsjáték, amely nyerési esélyeivel oly kedvező lett volna. Az egy koronás sorsjegy a 22 ezer koronás főnyereményen kívül, 5000, 3000 koronás nyereményeket ad. Van összesen 724 nyermény. A legmelegebben ajánljuk olvasóinknak szeretetteljes érdeklődésébe ezt a sorsjátékot, mely a mellett hogy vele nemzeti veszedelmet akarnak enyhíteni, még a résztvevőknek oly valóban értékes nyereményeket is nyújt.

Krokodilu vadászat a Temes-völgyben. Nem régen állatsereglet tartózkodott Lugos városában, amelyben néhány két-három méteres krokodilust is mutogattak. Ezek közül az egyik kiszabadult és a Temes folyó medrébe került. Keresték, de nem találták. — Végre elköltözött a menaszéria és krokodilusa ott maradt. — Most azonban teljesen elerőtlenedve megtalálták a mezőn és miután zsákokkal befogták és megkötötték, Budapestre küldte az ottani földbirtokos kitömés végéti. Dr. Lendl Adolf intézetében felboncolták és több kacsá és ludesontot, meg tollakat találtak gyomrában.

Táblai ítélet a debreczeni vasutasok ügyében. A debreczeni kir. ítélőtábla tegnap tárgyalta a perbe fogott vasutasok ügyét s valamennyiüket felmentette az izgatás és a hivatali kötelesség megszegésének vádjától.

Pótvásár Nyirmaán. A kereskedelemügyi miniszter engedélye folytán az augusztus 24-ről elmaradt országos vásár helyett Nyirmaán okt. 19 én pótvásár lesz.

Bever kirakat. A debreczeni sörcaarnok egyik utcái nagy ablakát tegnap este Halasi Ferenc lakatossegéd részegen véletlenül beütötte. A részeg lakatossegéd a vendéglős kártérítést követel.

Nyilvános elszámolás és köszönet. A folyó évi szeptember 29-én tartott mesemondó este alkalmával a ref. elemiiskolák növendékei Pósa Lajosnak a nejjének egy ezüst tálcza s két ezüst asztalkendő szorítóból álló emléktárgyat nyújtottak át. A költség az elemi iskolai növendékek filléreiből gyűlt össze s hozzáam, mint a tanítótestület elnökéhez folyt be. A szülők tájékoztatása végett szükségesnek tartom, hogy a gyűjtés eredményéről a következőkben elszámoljak. 1. Az utcai elemi iskolai növendékeiktől begyűlt 141 kor. 49 fillér; 2. a felsőbb leányiskolával kapcsolatos elemi iskola növendékeiktől 14 kor. 66 fillér, együtt 157 kor. 15 fillér. Ebből kiadatott 154 kor. 76 fillér, így a maradvány 2 kor. 49 fillér, mely összeget a tanítótestület külön gyűjtéséből fenmaradt egy koronával Gácsér József siketnéma intézeti igazgató ur czimére küldtem. A tanítótestület által vásárolt emléktárgy költségeihez K. Tóth Kálmán és Löfkovits Arthur urak 2-2 koronával járultak, miért is ez uton mondom köszönetet. Debreczen, 1904. okt. 8. Tassi Miklós, tanítótestületi elnök.

Szabómunkások táncosztélya. A magyarországi szabó munkások debreczeni csoportja jól sikerült táncosztélyt rendezett tegnap az állomás díszes éttermében, melynek úgy az anyagi, mint erkölcsi sikerével meg lehet elégedve a rendezőség. A mulatsághoz, mely reggelig tartott, Kiss Béla jó-hírű zenekara szolgáltatta a zenét.

Svéd torna órák e hó 16-án kezdődnek, s napenként d. u. 4-6-ig tartattnak. Versengény rosszul fejlett gyermekeknek. Dr. Szász Adolf orvosnál Széchenyi u. 1. sz.

Amatőr otthon. Érdekes ujtás.

Azon tisztelt amatőrök, kik a Schwartz-féle üzletben fedezik fényképészeti cikkek szükségleteit, teljesen díjtalanul használhatják a volt Balkányi-féle műtermet, Piacz-utca 81. szám, akár felvételre, akár bármilyen fényképészeti munkára, hol egy tanult fényképész áll rendelkezésükre, valamint egy kitűnő nagyító gép.

Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacz-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratanál levő kirakatokban.

TÁVIRATOK.

(Érkezik d. u. 1/2 órákor.)

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —
A képviselőház ülése.

Budapest, október 10. A képviselőház harmadik szaka ma nyílt meg. Az ülésen sokan vettek részt és 10 órákor Perczel Dezső nyitotta meg.

Először is elparentálta Janicsáry Sándor és Lázár Menyhért képviselőket, azután Hieronymi terjesztette elő az olasz kereskedelmi szerződésre vonatkozó törvényjavaslatot.

Általános figyelem között szólalt fel Kossuth Ferencz. Rámutat arra, hogy most a nyugodt törvényalkotásnak ideje elkövetkezett a hosszú ideig tartó nemzeti küzdelem után, amelyet az ellenzék a nemzeti eszmékért folytatott. Nálunk az állami hatalom teljesen olyan uralkodónak kezében van, aki idegen állam felett rendelkezik, — amely hatalmánál fogva a multban reá támadt a nemzet alkotmányára és amint ez megtörtént a multban, megtörténhetik a jövőben is. És ilyen körülmények között akarják a parlamentnek kezét megkötni?

Zboray Miklós: Most is leszerel majd a Kossuth-párt!

Kossuth Ferencz Zboray felé fordul és nyugodtan, de erőyes hangon ezt válaszolja:

— Ezt a kijelentést már több ízben hallottam. Nos hát, nem volt leszerelés mert a párt csak taktikát változtatott, de a függetlenségi eszmékért mindig küzdeni fog.

Rákosi Viktor: Zborait és a néppártot csak a pápai hatalom függetlensége érdekli. Ugy hiszem, hogy Zborayból nemsokára biboros lesz. (Nagy derűtség).

Kossuth Ferencz ezután a geszti levelet fejtegetve, a felségjogokra vonatkozólag tesz megjegyzéseket. Kijelenti, hogy a magyar nyelvnek a magyar állam minden részében, így a hadseregben is érvényesülni kell. Ez olyan nemzeti jog, melyet háttérbe szorítani nem lehet. (Lelkes éljenzés és taps.)

Tisza István miniszterelnök szólalt ezután fel és a házsszabályrevizióról nyilatkozott. Ujat nem mondhat, a házsszabályokat módosítani kell. Ez nem a kormány érdeke, hanem elsőrangú nemzeti érdek.

Polónyi: Előbb ígéreteit váltsa be!

Tisza István: *Lehetetlenné kell tenni a technikai obstrukziót, de kletürt nem akar.* Az ujonczjavaslatot és a költségvetést záros határidő alatt kell elintézni.

Papp Zoltán: Hát ez nem kletür?

Tisza István: Ezt a kérdést nyugodtan lehet csak megoldani. A választási reformról azt mondja, hogy a statisztikai hivatal még nem készült el a statisztikai adatokkal. Emlékezteti a házat arra, mikor azon reményének adott kifejezést, hogy az új választás az új törvény szerint megy végbe és ez most már csak a képviselő uraktól fog függni.

Rákosi Viktor: Már megint fenyeget!

Tisza István: Csak akkor lesznek új

választások ha arra mulhatatlanul szükség lesz — és ez a képviselő uraktól függ.

Ugron Gábor: Oszlassa fel már most a házat!

Polónyi Géza szólalt fel. Tiltakozik az ellen, hogy a miniszterelnök a Ház feloszlásával fenyegeti a képviselőket. A geszti levél sérti a parlament méltóságát. A kormány ígéretével csak játszik és megragad minden alkalmat, hogy tovább szítsa az ellenállást.

A házsszabály revizióról azt mondja, hogy azt nyugodt, higgadt időben kell közölni, most pedig nem élünk békés időket. Majd a felségjogokat fejtegeti.

Tisza István reflektál Polónyi szavaira, majd Polónyi viszonzálása után az ülés fél 12 órákor véget ért.

Thaly Kálmán ünneplése.

Budapest, október 10. A képviselőház ülése után az első emeleti nagyteremben jöttek össze a képviselők, hogy átadják Thaly Kálmánnak az emlékérmét. Megjelentek: Tisza István, Perczel Dezső, Dániel Gábor, Cseh Ervin, Plósz Sándor, Láng Lajos, Lukács László, Kossuth Ferencz, Bakonyi Samu, Papp Elek, Csávossy Béla, Barta Ödön, Munnich Aurél, Hieronymi stb.

Thaly Kálmánt lelkes éljenzéssel fogadták.

Berzeviczy miniszter üdvözölte a következő szavakkal:

Barátaim felkérése folytán nekem jutott az a szerencse, hogy átadjam neked ezt az emlékérmét, amelyet képviselőházunk nagyszámu tisztelői neked készítettek. — Az érmek emlékeztessenek téged mindig ami nagybecsülésünkre és azon nevezetes napra, amely minden időben emlékeztetes fog maradni a parlamentáris mus történetében, amikor neked sikerült a nemzet létérdekét e hazában szerzett nagy tekintéllyel, szeplőtlen hazafisággal megőrizned.

Fogadd szivesen ez arany és bronz emlékérmét. (Lelkes éljenzés.)

Thaly Kálmán mélyen meghatva köszönte meg a megemlékezést.

Budapesti árutözsde.

Készáru: csendes.

	— okt. 10
Buza őszre	10 61 —
Buza tavaszra	10 18 —
Rozs őszre	7 50 — 7 51
Rozs tavaszra	7 97 — 7 98
Tengeri őszre	7 42 — 7 43
Zab	7 96 — 7 97
Arpa	7 32 — 7 33

A határidős házasság.

— október 10.

Meradith angol író a határidős költés házasságér: szállé sikra.]

A völegény: Ah istenem, ha elegendom, mily boldog leszek önnel öt esztendeig!

A menyasszony: Öt év? Hiszen tegnap csak négyet mondott.

A völegény: Öt vagy semmi! Kedves papája is jól tudja, hogy a börzén sem kötök üzletet öt évi határidőnél lejjebb.

A menyasszony: Hiszen ez örűtség! Ha ilyen slusszokat köt, elveszti még a nyakkendőjét is.

A völegény: Ne féljen, édes. Engemet most csak a völegénységem öröme foglalkoztat. Nem kis dolog, öt évre megszabadulni a kávéházi barátaimtól, öt évig nem

fizetni kapupénzt, öt évig szeretni egy nőt, aki egyedül az enyém.

A menyasszony: Lássá, ha ma is ósdi mód szerint „holtomiglan“ kötnék a házasságot, sohasem vezérelt volna minket össze az udvös végzet.

A vőlegény: Milyen okosan beszéll!

A menyasszony: És öt év múlva (elpirulva) két kis fiacskámmal búcsúzom öntől.

A vőlegény: Hohó, a fiu az enyém, a leány az önő.

A menyasszony: És ha csak egy fiu lesz?

A vőlegény: Maga csacsi, ugy lát-szik, még nem hallott a határidőre való szállításról.

(Két év múlva)

Az asszony: Szeretsz még?

A férj: Szívvel, őszintén.

Az asszony: Minden utógondolat nélkül.

A férj: Meg kell vállanom, aggaszt egy kérdés, amely házasságunk első napja óta kísért.

Az asszony: Ha szeretzz, megmondod.

A férj: Ne haragudjál edes, ha kér-dem, sőt valld be igazán: választottál-e már valakit második férjnek?

Az asszony: Mit nem gondolsz rólam! Hiszen még hátra van három esztendő!

A férj: És később igazán választasz majd valakit?

Az asszony: Ha most telne le az öt év, azt hiszem, hogy nem. Oh, de odáig nagy idő van még.

A férj: Látod, nem szeretsz. Pedig örök szerelmet fogadtál nekem. Emlékszel: május 6-án a kerti padon...

Az asszony: Tévedsz. Öt évről volt szó. S én addig hü vagyok. Az üzlet — üzlet.

(Az ötödik év végén)

A férj: Asszonyom, ön botrányosan viselkedik. Ezt végre is meg kellett mondanom. Felülden udvarolnai magának és...

Az asszony: Bocsnat, csak kell talán gondoskodnom gyermekeimről, jóvendőmről.

A férj: Mit! Férjhez akar menni?

Az asszony: Szerencsétlen, hiszen az ön memóriája sorvadásba esett. Nem tudja, hogy holnapután lejár a házasságunk?

A férj: Még cinikus is!

Az asszony: Maga gyerek!

A férj: És ha azt mondom, hogy nem mehetsz el tőlem?

Az asszony: Hivatkozom a törvényre, házassági levelünkre.

A férj: És ha azt mondom, hogy szeretlek... imádlak...

Az asszony: Lássá, lássa, még a határidőüzletekhez sem ért. (Hirtelen sirva fakad) És én ilyen emberhez mentem feleségül! Öt év után megcsal s hozzá saját magammal.

Mongodin.

Az elcsereált felöltő.

— Egy válópör aktáiból. —

(Saját tudósítónktól.)

— október 10.

A szegedi polgári törvényszék előtt mulatságos válópör aktái fekszenek most. Valóságos bohóza-ba illő mozzanatai van-

nak a pörnek, amelyet K. A., a szegedi előkelő társaságok ismert tagja indított a felesége ellen, mert megbizonyosodott afelől, hogy az asszonykája nem nyerhetné el az erényrőzsát.

Hogy mi módon tudta meg ezt a szomorú valóságot, azt a válópör aktáiból a következőképpen mondhatjuk el:

A pört indító férj néhány héttel ezelőtt egy felvidéki városba utazott, ahol fontos üzleti ügyet kellett lebonyolítania. Mikor elbucszott kis feleségétől, könnyes szemekkel sóhajtott:

— Edes szivecském, csak mához három hétre jövök haza.

— Gyere hamarabb, ha lehet, — kérte az asszony, erősen dörszölgetve száraz szemét és magában boldogan arra gondolt, milyen pompás dolga lesz neki három hétig.

— Gyere hamarabb, — ismételte, hárha azt szeretné volna mondani, hogy miért ilyen rövid ideig marad a becses férje.

— Nem lehet hazajönnöm, — felelte K. A. és szomorúan távozott otthonról.

Vig élet folyt a házban, amíg a férj oda volt. Az asszonyka minden este reggelig tartó kimenőt adott a cselédjének, aki nem tudta mire vélni a nagyságjának ezt a szokatlan jószágát. Csak másnap reggel sejtette, hogy az asszonya nem egyedül költötte el a vacsoráját, amit a sok pezsgős üveg is bizonyított. A szobaleány azonban nem törődött ezzel, földolgnak tartotta azt, hogy ő minden este találkozhatott Jánossal.

Az aranyidő azonban vége felé járt. A férj megírta, hogy szeptember 29-én este hazajönnék. 28-án tehát becsüestélyre készült a kicsi asszony. Elkészített mindent, amivel felejthetlenné tehetünk egy estét, ha azt egyedül töltjük el.

Az imádott férfi is ott volt már és meg akarták kezdeni a bizalmas mulatozást, amikor váratlan fordulat állott be.

Tudni kell ugyanis, hogy K. A. nagy barátja a meglepetéseknek. Most is meg akarta lepni a feleségét és nem 29-én, hanem 28-án este érkezett meg.

— Képzelem, hogy meg lesz lepődve az az angyal, — gondolta a férj, amikor a házuk előtt leszállott a fiakerről.

Hát persze, hogy meglepődött az „angyal“. Jobban, mint a férj gondolta volna. Már éppen hozzá akartak fogni, hogy a pompás vacsorát elfogyaszszák, amikor az előszobában megszólalt a villamos csengő.

Az asszony halálsápadt lett és nyomban bevezette az idegen férfit a szalonba, amelynek színtén nyílik ajtaja az előszobára.

Ott megmagyarázta neki, hogy abban az esetben, ha baj van, belülről nyissa ki az ajtót és csöndesen távozzék az előszobán át. Azután megkérdezte, hogy ki csönget?

— Én vagyok drágám, — mondta a férj. — Nyiss ajtót.

— Tudtam, tudtam, — felelte az asszony jókedvet színlelve.

— Igazán tudtad? — kérdezte a férj és a sötét előszoba fogására akasztotta a felöltőjét.

— Ime, láthatod, hogy megéreztem a jöveteledet. Pompás vacsorával és pezsgővel vártalak.

A férj tulságos boldog vo t.

— Hát honnét tudtad?

— Mert te szereted a meglepetéseket és gondoltam, hogy most is meg akarsz lepni, de kijátszottalak ám, — kedveskedett a kis nő.

Az este pompás hangulatban telt el és a zajos vacsorázás közben nem is vették észre, hogy a szerelmes ifjú kisurrant a szalonból; lekapta a sötétben az előszoba fogasról K. A. felöltőjét, amelyről azt hitte, hogy az övé és azzal szomorúan távozott háromheti boldogságának tanyájáról.

A férj reggel korán kelt, mert fontos ügyet kellett elintézni. A felesége még édesen aludt, amikor kiment a szobából. Csuf, esős idő volt, hát fel akarta venni a fel-

öltőjét. Megdöbbenve konstataálta, hogy az ő kabátja helyén idegen felöltő lóg az előszoba fogasán. Megnézte elől-hátul s minél jobban vizsgálta, annál ismerősebbnek tetszett. A bélében Cz. J. monogramm volt, a zsebében pedig egy levél, amelyet az ő „drága“ felesége írt. A levélnek reá nem éppen hizelgő szövege a következő: „Ma este utoljára várom. A maga barátja, az a tökfűlkő, csak holnap este érkezik. Okvetlen eljőjön. Öleli“.

A szegény K. A. előtt minden olyan tisztán állott, mint a nap. A felesége hűtlen lett hozzá és pedig az ő legjobb barátjával szegte meg hűségesküjét.

... Denique, az úgy a polgári törvény-székhez került, gyarapítván az érdekes válópörök számát.

TÖRVENYKEZÉS.

Jövöheti bűnügyi főtárgyalások.

II. 1904-ik év október hó 11-én kedden, főtárgyalások. Fegyveres Mihály és társa ellen magánlaksértés büntette, Ungvári Józsefné ellen lopás büntette, Szász Máté ellen orgazdaság büntette, Boros Jenő ellen magánosok elleni büntette, Deres Lajos ellen lopás büntette miatt. I. október hó 12-én szerdán főtárgyalások. Ungvári István s 3 társa ellen sulyos testi sértés büntette, Szilágyi Péter s társa ellen orgazdaság büntette, Soltész Mária ellen lopás büntette, Hallmann István ellen lopás büntette. II. október hó 13-án esütörtökön főtárgyalások. Engel Salamon s társa ellen közokirathamisításért, Török Gábor ellen zsarolás büntette. I. október hó 14-én pénteken főtárgyalások. — Miczura Gusztáv s 8 társa ellen sulyos testisértésért, Rác Gyula ellen sulyos testisértés büntette miatt, M. rádi Lajos ellen, sulyos testisértés büntette, Gergely Imre s társa ellen hatóság elleni erőszakért. II. Ugyanaznap a II-ik tanács ellen főtárgyalások. Weisz Jakab s 4 társa ellen gondatlanságból okozott sulyos testisértés büntetteért. Ifj. Barza Pál s társa ellen lopásért. Szabó Lajos s társa ellen lopásért.

KÖZGAZDASÁG.

Szüret az Érmeléken. Székelyhidon — mint tudósítónk írja — a szüret hivatalosan folyó hó 17-ik napjára van kitűzve, de már 10-én sok helyen meg fogják kezdeni a szedést, mert a szőlő erősen rothad. Több szőlőtulajdonos már napokkal ezelőtt próbaszüretet rendezett a must minőségének megállapíthatása céljából, mely nem remélt eredménynyel járt, mert a must már edesebb, mint tavaly október 18-án. Remélhető tehát, még pedig alaposan, hogy az idén kitűnő borunk lesz, amit különben bizonyít az a körülmény is, hogy a borkereskedők már előre veszik a még lábán levő termést, hektoliterjét 26—30 koronáért, míg tavaly a rendes szüreti időben csak 18—20 koronát adtak érte. Különben a termés mennyiségileg talán meg fogja közelíteni a tavalyit, pedig tavaly csak közép-termés volt. — Pocsaj községben tudósítónk jelentése szerint az általános szüret folyó hó 6-ikán kezdődött meg. — Nagylétán pedig folyó hó 10-én fog megkezdődni. Jó bor lesz mind a két helyen s elegendő termés.

REGÉNY CSARNOK.

Elintézett ügy.

Irta: **Tömörkény István.**

I.

Márton lassan legeltette a birkákat, a kisbojtárnak olykor szőlt is, hogy ke-

rüljön elébük, ne menjenek messzire erről a tájról. Ennek oka abban keresendő, hogy Mihály a birkáival most éppen a járásszéltre jutott s közel van ide a tulajdon tanyája. Ez nem megvetendő. Juhászra ritkán jut ilyen ünnepnap, mert ezt annak kell venni, miután ilyenkor déleledre meleg ételt eszik, amit kivessznek neki a tanyából. Mihály tehát ennél fogva nem ösztökélte a birkákat, ellenben a pulikutyákat leintette, hogy ne hajkurásszák az állatot, hanem az éppen csak egy a maga módja szerint haladjon erre-amarra.

A délelőtt ebben telt el, anyabürgék, birkák és bárányok teljes rendben viselték magukat, a kisbojtár furulyázott, de jobb, ha hallgat, mert még nem tud. Márton pedig megtömté pipáját, egy alacsony állású, komoly pipát hajlított szárral, mely eszköz hasonlít vadászokéhoz és a juhászgazdát különbözteti a bojtárral szemben, aki gyűrűcseszéből füstöl, maga vágván a bokorról, maga sütvén ki a belét dróttal és maga faragván meg alkalmasra. Ez a takarékoság szempontjából van így, ami nemcsak a szárra, de a taplóra is kiterjed. Így rendes juhászember drágálja azt a bükkfataplót, amit a tót árul, hanem taplót maga csinál magának az örömfű virágából, miután az erre igen alkalmas.

Igy délig most már el lehet lenni. Az idő szép, a szűrt a csacsi viszi, a nap pedig nevetve néz Márton birkáira. Idő múltán Márton is föltekint a napra és látja, hogy itt a dél ideje. — Most a tanya felé villog, amely a fás járásszéli pántlika földek között is megismerszik a három sudár jegenyéről. Mert látszik, hogy alóluk valaki kihaladt és erre tart a legelőn. A dolgok rendes állása szerint úgy kellene lenni, hogy az erretartó fehérszemély Márton felesége lenne. — Az azonban nem visel fehér kötőt, mert idő asszony viselete, még ha az ura elébe megy is, a kék kötő.

Nézi hát Márton, nézi. Hát azt ki látja belőle, hogy csakugyan az ebédet hozza, mert piros kendőben szokták az ebédet vinni. (Hogy messzünnen meglássa már az éhes ember.) Halad az ételhez sebesen, mert sebesen haladása senkinek a világon nincsen, mint a tanyai leánynak, menyecskének. Ugy megy az valamennyi, szinte surran, miként a fiatal szarvas.

Hümmög Márton kissé magában, hogy miféle állapot ez már megint, de egyébként nem szól, mert kinek szóljon? A

kis bojtár a szóra még nem érdemes, a pulikkal beszélni nem szokott, a büрге pedig oktan. Az egyedüli, akinek némi szavát szokott vetni, a csacsi, mert az okos állat: előljár a falkában, mert azért csacsi, hogy előljáró legyen. No.

Szép a fű tavasszal, gyorsan lehet rajta haladni, jön is sebesen a fehérszemély, Márton már kezd vélni rá, hogy ki lenne. A szomszéd Vér Gerőék Apollója lesz bizonyosan. De mi baja lehet az aszszonynak? A sósléből való rántatlan csipetes levest szereti nagyon, talán hogy az este sokat evett volna? Ejnye, ejnye... A nőszemély egész közel ér. A csacsi hat lépést, de jólszólván úgy lehet, hogy tiz lépést is, elébe megy. A pulik elébe szöknek. Egy, rövidebb utat nem találván, csak egy a bürgék hátán keresztül.

Ez nem is lehet másképp. Ez, aki az étellel halad az apja felé, nem más, mint Márton menyecske leánya, tavaly ment férjhez, négy hete anya.

Hát hogy került ez már haza az ura tanyájáról.

(Folyt köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 10. Bérlet 8-ik szám (B)
Ma, hétfőn, 1904. évi október hó 10-én:

MIKÁDÓ.

Nagy operette 3 felvonásban.

Holnap, kedden, okt. hó 11-én, bérlet 9. sz. „C”

BIZAN CZ.

Színmű 3 felvonásban.

804.
1904. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 1527/3—1904. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Schvarex V. mos részére Rudoyánszky Gyula debreczeni lakostól 1000 korona tőke, ennek 1904. évi június hó 1. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 113 korona perköltség erejéig 1904. évi június hó 11-én bíróilag le- és felülfoglalt és 3779 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1904. évi október hó 17-én délután 3 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Csapó-utca 19. sz. alatt Lamberger Ignác 6000 korona s járuléka iránti követelése kielégítésére is megtartandó nyilvános bírói árverésen legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén beárón alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1904. évi szeptember hó 18-án.

Bódogh Zsigmond,
bírói kiküldött.

Eladó takarmány.

Az érmihályfalvi határhoz tartozó „Kincsem Sára” nevű birtokban.

1200 métermázsa zabos bükköny széna,
820 „ prima, feketeföldi réti anyaszéna,
350 „ „ sarjuszéna,
110 „ hereszéna

kisebb részletekben is jutányos áron eladó.

Értekezhetni felőle a tulajdonossal Pataki Sándor ev. ref. lelkészszel Érkörtvélyesen. Vasut- és posta állomás helyben.

Ugyanott 120 darab szarvasmarha teletetésre felesbe elfogadtatik.

Háziurak és építész urak figyelmébe

Függőereszes csatorna 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből . . . á m. 1.60 fill.
Tetőn fekvő csatorna 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből . . . á m. 4. . . fill.
Tető fedés négyszögmetérenként 18. számú I-ső rendű vaspléből . . . á m. 3.30 fill.
Ezen minták fekete pléből festve 15% olcsóbb. Más előforduló **épületmunkák** rajzszerinti kivitelben olcsóbban 10% -al, mint Budapesten.
Fűthető fürdőkádak 40 K-tól feljebb. **Könyök csövek** 40 f-től feljebb.
Rendes fürdőkádak 20 K-tól feljebb. **Boritorralók** 60 f-től feljebb.
Gyermek fürdőkádak 10 K-tól feljebb. **Mindenféle konyha cikkek** raktáron tartok feltűnő olcsó árban.
Ülő fürdőkádak 11 K-tól feljebb. **Elvállalok** klozet kezelést, 1 évre 8 K-ért.**Kályha csövek** egyenes 30 f-től feljebb.

Kövesi József bádigos mester. Debreczen,
Széchenyi utca 1. szám.

Donogán és Somossy-czéggel szemben.

Az általam leggondosabban összeállított s tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerárteramban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajczár.
Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik.

TÓTH BÉLA

gyógytár és illatszerraktára Debreczenben (Tisza-palota).

Apró hirdetések.

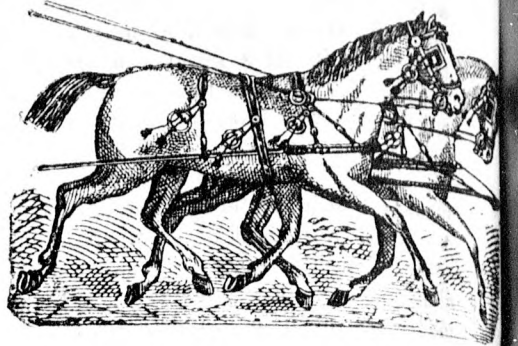
Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 8 fillér.

HASZNÁLT vetőgépek, teljesen kijavítva minden nagyságban felelősség mellett a legolcsóbb árban előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók, Rámer Sándor nagytrafik udvar Pincz-utca 26. Ugyanott vetőgépek kölcsön is kaphatók.

EGY szép leány éhajt ösmeretségét intelligens férfivel. Jelige: „Jó szívnek“.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hattyú gyógyszerár által. Majna Frankfurt.

Szizgyártó szakmába vágó munkáknak készítését és javítását gyorsan és előnyös árban vállalja

Méhész József

szizgyártó üzlete, Haivan-utca 2. szám. Ugyanott kész lószerszámok, kitűnő minőségű szerzőkenőcsök és festékek jutányosan beszerezhetők.

Kiváló szerencse Töröknél

Előmulhatatlanul

kedvez főáruháznak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyereménynél többet fizettünk nagyrebecsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb; összesen **55.000**, nyeremény és jutalom **14.459.000** korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{2}$ eredeti sorsjegy frt — 75 vagy kor. 150; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.— $\frac{1}{2}$ eredeti sorsjegy fra 3.— vagy kor. 6.—; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy fit 6 — vagy kor. 12.—

A sorsjegyeket utánvételt vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyre kérünk

1904. évi október hó 24-ig bizalommal hozzánk beküldeni,

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHZAÁ BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték-üzlettel:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Vaczi-körút 4/a.

II-ik fiók: Múzeum-körút 11/a. III fiók: Erzsébet-körút 54/a

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. és Társa** bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben { utánvételre kérem (bélyegeken).
 mellékelem bankjegyekben } A nem tetsző
 postautólevéllyel küldöm } törlendő.

Pontos cím:

1 liter
Borhegyi borviz

8 krajczár,

mely kitűnő, üdítő egészséges ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utócai Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.

Szőnyeg,

✕ függöny, butorszövet, ✕
linoleum

● raktárunkat, saját házukba ●

Kossuth-utca 5. sz.

|| főzletünk emeleti helyi-
ségeibe helyeztük által. ||

**A még raktáron levő
szőnyeg, függöny, butor-
szövet, ágy- és asztalterítőket
ameddig a készlet tart**

✧ szállított árak mellett ✧
árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.